

PERIÓDICH REGIONALISTA INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Montepíos, Varietats,
Notícies y Anuncis

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

LA PREMSA Y LA OPINIÓ PÚBLICA (1)

Havem llegit algunes vegades que la premsa és la verdadera representació de la opinió pública, y això, avuy per avuy, és fals á totes llums. Lò que fa tan sols, és portar á 'l poble content y enganyat, donarli per la pala, com vulgarment se diu, y que 'ns dispensin *los chicos de la prensa*.

No faltarà qui 'ns critiqui per atrevirnos á fer afirmació tan seca; mes nosaltres que no cobrem cap classe de sou á l'informar á 'l públich, ni estem lligats á cap partit polítich, devem dir á 'l poble la pura veritat, passant per sobre de tots los convencionalismes existents y despreciant la crítica de quatre ilusos ó vivedors, quin mérit sols consisteix en sapiguer fer unas eleccions á la moda de 'l día.

No volem ab aquestes paraulas atacar á aquesta institució moderna, á aquet nou element de civilització que tanta preponderancia ve agafant de uns quants anys á aquesta part: lluny d'això 'l nostre pensament. Lò que volem demostrar és lo mal ús que 's fá de un' arma que tant pòt influir en la marxa de 'ls pobles, y de la falta de sentit comú que 's nóta en la opinió pública que aquella intenta representar, conseguintheta algunes voltas en lo terreno de 'ls despropòsits y la xabacanerfa.

Lo poble en general, aquesta gran massa que se anomena públich, faltat com se troba en sa majoria de instrucció sòlida y ben cimentada, no té altra academia que la premsa y á ella acut pressuròs per' enterarse de l'estat de la patria, de la situació de 'l govern, de 'l día que hi haurá corrida de toros... en fi, de tot. No llegeix res mes, ni altra cosa busca.

Com que sab que 'l diari *tot ho porta*, no 's capfica per res, no pensa. Llegeix una notícia, y la creu com article de fé: *'l diari ho porta*... L'endemá, si aquet desmenteix la notícia ó be la rectifica, ell fa lò mateix. Pensa *per boca de ganxo*, com deya aquell.

(1) Copiem aquest article de *La Costa de Elevant*, perque coincideix exactament ab un que sobre 'l assumpte que tracta, pensaba publicarne nostre redactor P. de R.

Si acás llegeix dos diaris de tendencias oposadas, l'efecte és mes desastròs encara. Allavors l'ensa 'l diari... però l'endemá l'espera ab lo mateix afany que 'l día anterior.

Aquesta és la opinió pública actual: inconscient, voluble, esclava de l'estat psíquich de 'ls redactors y de la situació de 'ls llibres de la empresa periodística.

Aquestas—ja se sab—són un negoci, y com á tal han de sacrificarho tot á 'ls balansos.

Si són políticas, han de lluytar per la idea defen-santla per sobre de tot; y lo que no omplen los suscriptors, ja ho ompliran las subvencions de 'ls correccionaris. Si s'anomenan independents, han de fer totas las... *operacions* imaginables per' conservar lo favor de 'l poble; es dir, han d'adular.

Tambè s'endiumenja aquesta institució ab lo pompos nom de *directora de la opinió*. ¿Pòt serho de debò en las condicions anteriorment citadas? De cap manera. Los uns, si acás, ho serán de 'ls seus partidaris; los altres no ho serán de res.

Entengui's, no obstant, que tota regla té excepció; pero això no priva de sèr una gran veritat lò que 'm deya días passats un vell periodista:—Mentres los que escriuen los diaris tingan ventre, no n'esperen de bò.

JOSEPH ALEMANY Y BORRÁS.

Revista teatral

Novedats.—La única de aquets días és la representació de *L'Africana*.

En ella confirmá plenament la Sra. De-Macchi, que no en va tota la premsa ha calificada de artista notable.

A'l Sr. Simonetti no li convé 'l *Vasco de Gama*. Surt de'l pas, veritat, pero és gracias á un esforç suprem. O sobra personatge ó li faltan pulmons.

Lo Sr. Mestres, fent un *Nelusko* acceptable. Fou aplaudit en lo quart acte.

Los coros insegurs, divagant y sens colorido.

L'orquestra, dirijida pe'l Sr. Petri, no mes que passadora.

Eldorado.—Dir que aquet teatro és ara lo palau de l'art dramàtic ab totes sàs filigranas, ab tots sos encantaments, ab tots los arranques d'una imaginació privilegiada que enlayra l'esperit á las regions infinitas de l'ideal, desde que 'l genial Novelli hi és, seria dir lò que tothom sab.

Totas las obras que han posat en escena han sigut primorosament interpretadas, rebent tots los artistes y mòlt particularment lo mentat Novelli, calurosos y nutrits aplausos.

Pero—j'ns fá pena 'l dirho!—la inmensa concurrencia que inconscienment se constituheix en cómplice d'un artífici omplint de gom á gom certs locals que no volem calificar, passa indiferent per devant de Eldorado sens enrojirseli las galdas de vergonya.

Digna de censura és la conducta de un públich que ab sa indiferencia fá mes fondo 'l clot ahont, en no mòlt lluny temps, s'hi enterrarà l'art dramàtic.—A. DE LA FLORIDA.

Circo Espanyol.—La empresa mereix lo favor de 'l públich y també 'l mereix la companyia, com ja hem dit altrás voltas. Los conjunts van bè: entre 'ls artistes n'hi ha de mèrit, y com lo treball és variat, ben escullit y 'ls preus baratos, lo local s'ompla sovint.

Hi hem vist *La Mascota*, recordantnos los anys en que aqueixa célebre opereta d'Audrán va arrelarse entre 'ls filarmònichs en lo derruhit Bon Retiro. Lo barítono Capsir val tant com aquell Sr. Ripoll que va donar á conèixer *Pipo*: tè bona veu y canta ab gust, seguretat y afiançament, fentse digne d'aplausos. La Srta. Quetcuti pòt compararse ab las millors *Betinas*; Guzmán és artista que 's coneix que ha estat en teatros de primer ordre; lo tenor cómic Casas trèu partit de 'l *Julian*; la Srta. Berenguer y 'l jove Lligadas secundan be, y tot això unit á un ajust en las pessas concertants, dona un éxit merescut.—P.

LO ROURE

¡Qui fòs com tu!... Ta corpulenta soca
delata ton poder dintre l'arbrada
y sempre s'alsa altiva la roureda
quant l'huracá furiós tot ho enderroca.

¡Qui fòs com tu!... Lo tèu brancam de roca
á la destal brunyida son pás veda,
y si en la heroyca lluyta vensut queda,
l'home sa fusta ab la mellor coloca.

¡Qui fòs com tu, de pròdiga energia
per' posar frè á la ardenta rierada
de las passions, que 'l mèu esprit destria;

y aixís, seguir de 'ls mártirs la petjada,
y lliure de tirans, aspirá un dia
de la virtut la mágica alenada!

ANGEL RIUS VIDAL.

VINDICACIÓ

Fá algún temps que en una populosa ciutat y en lo millor y mes gran de sos teatros se posá en escena una ópera en quatre actes.

Desde la primera representació ó desde la nit de son estreno, cridaren poderosament la atenció de 'l públich uns magnífichs bailables.

Lò restant de l'òpera no surtí de la esfera de lò corrent y vulgar, tant pe'l treball d'orquestració com per la part ideal de 'l músich.

Mes tart y de 'l mateix autor, s'estrená, en un teatro d'estiu—naixent y morint á la mateixa nit—una sarsuela en un acte.

No obstant lo desastre obtingut hi hagué un crítich ara célebre que digué que ab produccions com aquella se implantaria l'òpera espanyola.

Després se féu conèixer, en lo gran teatro, un altre ópera de celebrat títol, en tres actes, de la que sols se'n donaren las convingudas representacions.

De totes tres obras **LO TEATRO CATALA** se'n ocupá emittint son judici sincer é imparcial, judici contrari a'l que emittí en sa totalitat la premsa de la capital.

Lo treball,—deyan ells,—de 'l científich; la inspiració de 'l músich; l'originalitat de sas formas melódicas y 'l profundo estudi que ha fèt de 'l caràcter de personatjes y de 'l esperit de sa época, acusan de plè un verdader mestre en la ciencia musical; sabí entre 'ls sabis coneixedors de 'ls secrets que donar poden las mil y una combinacions orquestrals, y un músich nudrit de la saba que en sas obras deixaren los clàssichs.

S'elogiaba mes a'l ténich, a'l filosòf, possehedor de 'ls recursos de la ciencia de compòndrer, que a'l poeta que llensantse per lò ignot, punteiant las cordas de 'l pentagrama, dona á l'ànima notas sentidas que la cautivan.

Nosaltres res d'això vejèrem. Rompent ab la corrent per la adulació ó l'amistatò 'l favoritisme establerta, diguèrem lò contrari á lò escrit mes amunt: sols vejèrem en l'autor de las obras criticadas, un aprenent que pe'l prurito d'aparentar sabí, posaba nota sobre nota, enfartegant y fent difusa la sonoritat; sostenint en constant desequilibri 'ls efectes orquestrals que perjudicaban lo tot de la composició.

Això 'ns portá, primer; que 'ns fóssin remesas algunas cartas que no vam contestar, perque... contesta no mereixian. y segon; que 'ns visités son propi autor.

Ni las unas feren cambiar nostre concepte en lo mes mínim, ni l'altre 'ns portá 'l convenciment de nostra equivocació.

Quedarem sols, en apariència; pero teníam la veritat y nostra independència que 'ns amparaban.

Res mes s'ha dit: ni poch ni mòlt se'n ha parlat. Cada hù, com fiell guayta, ha estat arma a'l bras, esperant la ocasió que 'ls fets li deparessin per' probar sa afirmació, y la nostra semblada a'l principi impossible y faltada de sentit comú, a'l fi ha demostrat ésser dictada pe'ls pochs coneixements que de música possehim.

Creyem que per eix motiu no s'ha dit lo que hi ha. Nosaltres, recullint y posant en forma lo que per conducto fidedigne hem adquirit, posarem lo ocorregut en coneixement de nostres lectors.

Véjinho.

Nos han dit que l'eminent pianista, de justa y ben adquirida fama universal, D. Isàac Albéniz, figura entre 'ls alumnos que á Paris assisteixen á la classe de monsieur Vincent D'Indy.

A. DE LA FLORIDA.

PETITS DIALECHS

—¿Sabs qui s'ha casat ab la Tomasina?

—¿Qui?

—L'Andreu.

—¿L'Andreu? ¡aquell jove magristò qu'ella li va donar carbassa l'any passat?

—Sí, 'l mateix.

—¿Si qu'és estrany!

—No gens; perque se li ha mort un oncle conco mòlt rich y l'ha deixat hereu universal de tots sos bèns.

—¿Cóm se diu la sèva filla Lola, nostr' amo, que may me recorda?

—¿Dolores, home, Dolores! Y digueu, masovè: ¿quin és lo nom de 'l vostre fill Ciscu?

—¡Ay, ayl... Francisco.

Un que 'ls sent, diu apart:

—¡Vaya un parell de ximplés!

En Pauet, noy d' alguns nou anys, s'òl portar casi sempre la cara bruta, per lò que un dia li diguè son pare:

—Pauet: ¿cóm és que vas ab la cara tant confosa? ¿no tens, per ventura, en lo quarto un *rentamans*?

—Sí, senyor, pero 'm falta 'l *rentacaras*.

Dos subjectes, barallantse:

—¡Per l' amor de Dèu, no 'm mati, Sr. *Paul*!

—Avuy tè de morir á las mevas mans, Sr. *Guerra*.

Un municipal, intervenint en las disputas:

—Tots dos á la prevenció, per que 's fan indignes de 'ls noms que portan.

—A 'l baixar de 'l tranvía fòu quant me 'n vaig adonar.

—¿Y vas darne part á la policia?

—Inmediatament.

—¿Es molt grossa la perdua?

—Hi havia *nada menos* que sis unsas de perruca, tres dobles d' or vellas, catorze duros en pessa y trenta pessetas en plata sencillas: tot això embolicat en un mocador blanch.

—Sent aixís, á aquestas horas, donchs, si l' has perdut blanch búscalo negre.

J. MARTRUS.

Repertori de fora

Vich, 22 de Septiembre.

Sembla que per ara no 's párla de la obertura de nostres teatros, y crech que ja comensaria á sèr hora. No mes teim la *troupe* de cntt en lo Cafè de Catalunya, ahont actúa la triple D.ª Pilar Mercader, estant la companyia baix la direcció de'l mestre Ponti.—U. I.

EPÍGRAMA

Desde 'l sèu terrat, un dia
D. Bernat pinta l' amor
á una nena molt maqueta
que l' hi ha robat lo sèu cor.
—Estich mort per vosté, Lola,
estich mort—diguè en Bernat.—
Y ella ab desdeny respoguè:
—Está mort, mort... y en terrat.

J. GUASCH Y E.

Reunions particulars

CASSINO ARTESÁ (*Gracia*).—Concorregudas en extrem se veuhen las funciones que setmanalmente dona aquest important Cassino. Darrerament s' hi ha posat en escena 'l bonich drama de Larra *La primera piedra*, y si be és vritat que en conjunt resultá pedra un poch esquerdada, en cambi hi haguè escenas bastant ben despenyadas.

Lo Sr. Jané estiguè perfectament en lo personatge de *Doctor*; lo Sr. Cusó diguè l' *Enrique* ab gust y bona entonació. Ha de perfeccionar la mímica. Los Srs. Güell y Rodón treballaren ab voluntat; la Srta. Casao y la senyora Rodès, regulars; pero sabian poch lo paper.

La funció de diumenje passat fòu catalana, ab lo drama *La copa del dolor*, que obtinguè un desempenyo acceptable. Los Srs. Galindo y Amat en sos respectius papers de *D. Ramón* y *Pau*, feren las delicias de'l públich. La Sra. Rodès en la *Maria* tinguè moments molt bons; los Srs. Jané, Cabré y Rodón, be. La Srta. Casao treguè partit de la *Isabel*, pero podia treure'n mes.

LA GRANADA GRACIENSE.—Ab lluhida concurrencia 's posá en escena l' altre diumenje en aquesta Societat la comedia *A la lluna de Valencia*, que deixá molt satisfets a'ls espectadors.—R. M.

LA NUEVA LIRA.—Ab motiu de representarse 'l drama *Juan José*, van tenir ocasió d' evidenciar sas bonas qualitats los joves de'l quadro dramátich en la funció de diumenje darrer. Lo Sr. Mestres Gea va estudiar ab cuidado y bastant acert lo protagonista, y la Sra. Sanllehi va estar be fent la part de *Rosa*. *Paco*, *Andrés*, *Isidra* y *Toñuela* no desmereixeren representats pe'ls senyors Artigas, Ponsa, Sra. Vitales y la Srta. Cazorla. Fèu un bon *Cano* 'l Sr. Pere Esteve. De manera que va resultar un total agradable y aplaudit.

Aqueix dia *Juan José*, si no va fèr un bè moralment, va ferlo material, ja que 'sent funció de beneficencia, van repartirse bonos de pa a'ls pobres, acció noble per la qual felicitem á *La Nueva Lira*.—P.

Drama íntim

Sobre un llit de pots y banchs.

en una molt fosca sala
iluminada tan sols
per un ciri que s' acaba,
una pobre dona hi jeu:
pe'l que 's véu está ben mala.

Sols se sent lo sèu sospir
y 'l gran espetech de l' aygua
que cáu á bots y á barrals
y 'l de'l trò y llamp que may paran.

A son costat hi ha 'l marit
derramant abundants llágrimas,
sols pensant en que si 's mor
la que a'l món fa tanta falta,
queda un marit sens mullè
y tres fills quedan sens mare.

Cap metje no ha estat encar
en aquella fosca estancia;
ni medecinas s' hi han vist
puig, com los diners hi mancan
ni apotecaris ni metjes
han volgut may visitarla.

La malalta un sospir llensa,
sospir que destrossa l' ánima
perque demostra ben clá
que la mort li va á la saga.

La sèu espòs, espantat,
de'l metje se 'n vá á la casa
demanantli ab ulls plorosos
que visiti á la malalta,
¡la dona que está morint
sens poguè' ell auxiliarlal!

Lo metje, que res li fá
que mori, diners demana;
mes lo pobre cap ne tè,
y ell no vol pas visitarla.

Torna á sa casa corrent;
lo marit; pujant l' escala,
sent un jay! desgarrador
y sobre 'l catre estirada
troba morta á sa mullè.

¡Li ha tallat lo fil la Parca!

—¡Dèu de'l cell!—exclama a'l punt—

Y boig, delirant, l' abraça,
li fá petons y petons;
mes no logra despertarla;
descansa en lo somni etern.
¡Dèu en lo cel tè son ánim!

Y mentres lo trò retruny
y en las rocas hi bat l' aygua;
mentre 'l llampech ilumina
lo món que l' ombra embolcalla,
per lo humanitat ne jeu
una morta sobre un catre,
á son costat hi ha un marit
derramant abundants llágrimas,
y en una sala d' aprop,
en llit dos y en bressol l' altre,
hi dormen tres angelets
que s' han quedat sense mare.

A. CASADEMUNT.

Saló de descans

—Segons notícies de bon origen, lo mestre Nicolau està organisant uns concerts que tindran lloch a'l mati de cada dia de festa.

La formalitat y reputació de'l citat mestre, són penyora de que cada concert constituirá una solemnitat musical.

—L'aplaudit actor D. Antón Coll tindrà altra vegada 'l teatre de Olot, durant l'ivern. Té ja contractada la primera dama Dª Mercè Abella, la Sra Sumalla, Srias Balestroni y altres artistes. La temporada ha de comensar lo dia 18 d' Octubre.

Segons notícies, la companyia estrenará en aquell teatre un drama de autor olotí, però 'l qual se pintarà nou decorat.

—La reputada soprano Sra. Wermez ha deixat de formar part de la companyia lírica de'l Jardí Espanyol. Segons sabem, la resolució d'aquesta simpática artista que tan gran èxit ha obtingut en las funcions en que ha pres part, com l'alcança en tots los teatros, obeheix á haver tornat á posar la empresa la entrada á ral.

Si tots los artistes imitessin la conducta de la senyora Wermez, no arribarian á tan gran decadencia 'ls espectacles teatrals.

No será estrany que canti algunas funcions en lo teatro de Novedats.

—En dit teatre de'l Jardí Espanyol ha de debutar dilluns ab *L'Africana*, 'l jove tenor catalá D. Vicens Costa, deixeble de'l mestre D. Manel Giró.

—Ha tornat á obrir sas portas lo teatro *Nuevò Retiro* ab companyia de sarsuela.

—L'aplaudit actor de carácter, Sr. Llorente, també formarà part de la companyia de'l teatre de Tarragona, que será dirijida pe'l galán Sr. Bonaplata.

—Las obras catalanas que primerament s'estrenarán en lo teatro Romea, són las que s'titulan *Parells y senyals*, *Gallina bella fa bon caldo* y *Lo compte d'Ampurias*.

Desitjem que tingan bon èxit.

—Durant la temporada próxima á inaugurarse en lo teatro de la vehina é important població de Sans, se donarán representacions per la companyia dramática que dirigirá 'l primer galán D. Fernando Bozzo.

—Dilluns passat tingué lloch en lo *Círcul mercantil familiar*, la inauguració de la temporada ab *Lo Contramestre*, al que capigué una execució esmerada.

Perá 'l próxim mes s'preparan extraordinarias funcions, de las que parlarem ab detenció.

—En la societat *Mefistòfeles* de Gracia, *La mancha de sangre* fou lo drama representat diumenge. La senyoreta Brunet y 'ls Srs. Cosme, Puig y Sitjes estigueren bé en sos respectius papers. Com á fi de festa 'ns donaren *Un capmús*, que fou molt ben interpretat per la senyoreta Brunet y 'ls Srs. Perelló, Puig, Sitjes y Torras.

Perá demá s'anuncian *La bolca d'or* y *A ca' la modista*.

Soluciones á las cavilaciones de'l n.º 297

Xarada: MATRIMONI.

Endevinalla: LO CÒMICH.

Paralelas: { CODOLS.
ARENAS.

Las han enviat los Srs. Q. A. de Palla, Carquinyoli, Gat de'ls frares, Llimpiabotas, Un que'n sab, Pep Xerayre y Mut, Met de la Seu, Llamp y Trons, Nyigui Nyogui, J. de la Son, Mutis Trompa, Joan Bats, Pere Vilella, Planxadora, y A. B. C.

Imp. Pujol y C.^a, Tallers, 45.—Barcelona.

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pells de **Joseph M.ª Pous**, Frexuras, 6. **Sastreria de teatros**, de E. Vasallo Malatesta, Asalto 14.

Fotografía de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Taller de atrés de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Inmillorables **anissats** de A. Bastard y fils. (Santa Maria (Malorca), se venen en las principals botillerías y colmados.

Arxiu Central Líric-dramàtic de **J. Gelabert**, Unió, 5, 3.º, 1.º.

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MAQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYNÉ •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler. Guitarras desde 5 pesetas.

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.º —

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La gran Liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un sommier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona